

Ammatillisen puolen harjoittelusta lisäarvoa tulevaisuuden kielenopettajalle

Riikka Kettunen

Aineenopettajan pedagogisissa opinnoissa ammatillisen puolen kielenopetus jää usein vieraaksi, eivätkä peruskoulussa ja lukiossa suoritettavat harjoittelut valmenna aikuisopetukseen. Tätä mieltä on Itä-Suomen yliopistossa kielenopettajaksi opiskeleva Riikka Kettunen. Halu kokeilla jotakin uutta ja omakohtaisen kokemuksen puuttuminen ammattikorkeakoulumaailmasta johdattivat hänet soveltavaan opetusharjoitteluun Jyväskylän ammattikorkeakouluun.

Olen 24-vuotias aineenopettajaopiskelija ja opiskelen ruotsin kieltä ja suomea toisena/vieraana kielenä Itä-Suomen yliopistossa Joensuussa. Sivuvaihteenani opiskelen 25 opintopisteen laajuista Ammatillisesti suuntautunut kielenopetus (ASKO) -opintokokonaisuutta, jonka innoittamana halusinkin päästä ohjattuun harjoitteluun ammatilliselle puolelle. Suoritin aineenopettajan pedagogisiin opintoihin kuuluvan soveltavan harjoittelun Jyväskylän ammattikorkeakoulussa vuoden 2012 tammikuussa opettaen ruotsin kieltä.

Valitsin harjoittelupaikakseni ammattikorkeakoulun, koska pedagogisiin opintoihimme kuuluvat kolme muuta ohjattua harjoittelua tulee suorittaa normaalikoulun perusasteella ja lukiossa, ja minua kiinnosti nähdä, millaista kielenopetus ammatillisella puolella on. Harjoittelulta odotin etukäteen lähinnä juuri sitä, että pääsisin tutustumaan kielenopetukseen ammattikorkeakoulussa, koska minulla ei ollut omakohtaista kokemusta ammatillisella puolella opiskelusta eikä opettamisesta. Olin kuitenkin ollut pedagogisten opintojeni ajan kiinnostuneempi ammatillisella puolella kuin perusasteella opettamisesta, ja myös ASKO-sivuvaihteen opintokokonaisuuteni tuki päätöstäni hakeutua soveltavaan harjoitteluun ammattikorkeakouluun. Harjoittelupaikakseni varmistui lokakuussa 2011 muutaman tiedustelun jälkeen Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Harjoitteluni alkoi tammikuun 2012 alkupuolella korkeakouluun ja kielikeskuksen henkilökuntaan tutustuen. Pääsinkin heti alkajaisiksi osallistumaan englannin ja ruotsin opettajien tiimipalaveriin sekä kielikeskuksen henkilöstön kevätkauden aloituspalaveriin. Harjoitteluni sisältyi sekä oppituntien seuraamista että opettamista, ja mielestäni tämä kyseinen harjoittelujakso antoi hyvät mahdollisuudet tutustua kielenopettajan työhön ammatillisella puolella. Opetettavia ryhmiä itselläni oli kaksi (sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijat sekä tekniikan ja liikenteen alalta logistiikan kansainvälisen linjan opiskelijat), joita molempia opetin kaksi erillistä kertaa. Yksi tapaamiskerta koostui kolmesta neljään 45-minuuttisesta oppitunnista, joka tuntui aluksi normaalikoulun 75-minuuttisiin oppitunteihin tottuneelle opettajaharjoittelijalle melko haastavalta: oppitunneille oli keksittävä paljon vaihtelevaa ja monipuolista tekemistä, jotta opiskelijoiden

mielenkiinto säilyisi koko tuon pitkän ajan.

Molemmat opettamani kurssit olivat työelämän ruotsia, joten oppitunneilla keskityttiin alakohtaisiin teemoihin. Suulliset harjoitukset olivat merkittävässä roolissa, ja tunneilla harjoiteltiin muun muassa työnhakua haastatteluineen sekä työelämän suullisia tilanteita. Molemmat ryhmät olivat haastavia, koska itselläni ei ollut juurikaan tietoa heidän opiskelemistaan aloista, ja näin ollen oli minunkin opetettava paljon uutta sanastoa. Myös toisen kurssin suuri ryhmäkoko jännitti minua aluksi, sillä ryhmässä oli noin 30 opiskelijaa useammasta eri sosiaali- ja terveystieteiden koulutusohjelmasta (hoitotyö, fysioterapia, kuntoutuksenohjaus, toimintaterapia ja sosiaaliala). Huomioon tuli sen vuoksi ottaa eri alojen opiskelijat sekä heidän kielitaitonsa eritasoisuus – aikuisopiskelijoilla saattoi olla useita ”ruotsittomia” vuosia takanaan, kun taas toiset opiskelijoista tulivat suoraan lukiosta. Jännittäväksi koin myös sen, että ensimmäistä kertaa opettamassani ryhmässä oli myös itseäni vanhempia opiskelijoita. Oman kielitaitoni riittävyttä epäilin aluksi, mutta oppituntien kuluessa ruotsin kielen käyttö opetuskielenä oli yhä helpompaa. Vaikeuksia tuotti ehkä eniten selkeiden ohjeiden antaminen suullisiin keskusteluihin ja esimerkiksi työnhakuteeman ryhmähaastattelujen ohjaaminen. Toisaalta taas pienemmän opettamani ryhmän kanssa ohjeistuskin oli helpompaa, ja pienen ryhmäkoon (alle 10 opiskelijaa) vuoksi kaikkien opiskelijoiden huomioonottaminen ja mukaan kannustaminen onnistui paremmin.

Näiden kahden työelämän ruotsi -kurssin lisäksi harjoitteluuni kuului myös verkko-opetusta, joka olikin opettajan roolista käsin itselleni uutta. Verkkokurssien puolella tehtävänäni oli käydä läpi erilaisia opiskelijoiden tuotoksia – sekä kirjallisia tehtäviä että suullisia äänityksiä – ja antaa niistä kirjallista palautetta. Vaikkei minun tarvinnutkaan arvostella opiskelijoiden tuotoksia, tuntui pelkkä kirjallisen palautteen antaminenkin aluksi haastavalta. Mielestäni oli kuitenkin erittäin hyvä päästä omien opintojeni tässä vaiheessa tutustumaan myös verkko-opetukseen ja sen tarjoamiin mahdollisuuksiin. Miellyttäväksi koin suullisten tehtävien käytön myös verkko-opetuksen puolella, sillä pelkät kirjalliset tehtävät eivät mittaa samalla tavalla opiskelijoiden kielitaitoa ja rohkeutta käyttää kieltä puhetilanteissa. Opettajan näkökulmasta opiskelijoiden äänitysten kuunteleminen oli myös mukavampaa kuin pelkkien tekstien lukeminen ja tarkistaminen. Vaikka jouduinkin lukemaan ja kuuntelemaan samat tuotokset läpi useampaan kertaan ennen kuin pystyin antamaan niistä palautetta, toi tällainen verkkokurssin tehtävien tarkistaminen minulle itselleni lisää varmuutta ja taitoa arvioida tehtäviä.

Aineenopettajan pedagogisissa opinnoissa ei käsitellä kovinkaan paljon ammatillisen puolen kieltenopetusta, joten mielestäni harjoittelu oli todella hyvä keino päästä tutustumaan siihen. Ilman tällaista harjoittelujaksoa ja sen tarjoamaa kokemusta sekä ASKO-opintokokonaisuuden suorittamista tuntuisi vaativalta hypätä opettajan työhön ammatilliselle puolelle. Aiempiin ohjattuihin harjoitteluihin nähden tämä soveltava harjoittelu oli rennompaa ja sain vapaammat kädet suunnitella tunneista omannäköisiä. Koska kummallakaan opettamallani ryhmällä ei ollut oppikirjoja käytössään, täytyi oppitunteihin liittyvät materiaalit valita, suunnitella ja koota itse. Ohjaavalta opettajaltani sain kuitenkin joitakin tekstejä ja materiaalipaketteja valmiina ja lisäksi sain käyttää myös alakohtaisia oppikirjoja suunnitteluni apuna, mutta tuntien suunnitteluun ja materiaalien kokoamiseen meni kuitenkin huomattavasti enemmän aikaa kuin perusasteen ja lukion puolella opettaessa.

Kokonaisuudessaan ohjattu harjoittelu ammattikorkeakoulussa oli oikein miellyttävä, ja se antoi hyvän kuvan kielten opettajan tehtävistä ammatillisella puolella. Oman kokemukseni pohjalta voinkin kannustaa opettajaopiskelijoita hakeutumaan rohkeasti ammatillisesti suuntautuneen kieltenopetuksen tehtäviin toisen asteen ammatilliseen koulutukseen tai korkea-asteelle ammattikorkeakouluun.

Kirjoittaja on aineenopettajaopiskelija Itä-Suomen yliopistosta.